

Голові разової спеціалізованої вченої ради (ID 13242)
Державного університету «Житомирська політехніка»
д.держ.упр., д.е.н., проф. Світлані СВІРКО

Рецензія

доктора наук з державного управління, професора,

Драгана Івана Олександровича

на дисертацію Дзюби Григорія Миколайовича

на тему «Впровадження механізму ключових показників ефективності
органів публічної влади», подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»

Рецензію складено на основі вивчення дисертаційної роботи, опублікованих здобувачем результатів наукових досліджень, матеріалів апробації та положень, що підтверджують науково-практичну спрямованість дисертаційного дослідження.

Актуальність теми дослідження

Питання впровадження механізму ключових показників ефективності в органи публічної влади України набуває особливої актуальності в умовах європейської інтеграції, модернізації державної служби, цифровізації управлінських процесів та необхідності підвищення якості публічних послуг. Перехід від процедурно-адміністративної моделі до результатноорієнтованого врядування потребує таких інструментів, які дають змогу не лише фіксувати виконання завдань, а й оцінювати реальний суспільний результат діяльності органів влади.

Сучасна практика застосування показників результативності, ефективності та якості в Україні залишається нерівномірною: нормативна база сформована лише частково, а управлінська культура, цифрова інфраструктура та кадрова спроможність органів влади ще не забезпечують повноцінного використання КПЕ як інструменту стратегічного управління. У зв'язку з цим дисертація Г.М. Дзюби є своєчасною, соціально значущою та спрямованою на розв'язання важливого науково-прикладного завдання у сфері публічного управління.

Зв'язок теми дисертації з державними програмами та науковими напрямками

Дисертаційне дослідження виконувалось відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» у межах науково-дослідної теми «Інноваційні механізми публічного управління та адміністрування» (державна реєстрація № 0121U111051). У межах зазначеної теми здобувачем обґрунтовано теоретичні, методичні та прикладні положення щодо впровадження, удосконалення та моніторингу механізму КПЕ в органах публічної влади України.

Характеристика структури та змісту дисертації

На підставі ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи можна стверджувати, що дослідження має логічну структуру, відповідає поставленій меті, а сформульовані завдання у цілому вирішено. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 276 найменувань, та додатків. Основні положення викладено послідовно - від теоретичного осмислення КПЕ до розроблення механізму їх упровадження та моніторингу.

У першому розділі розкрито еволюцію концепції ключових показників ефективності в публічному управлінні, визначено зміст і принципи їх використання, уточнено співвідношення понять «ефективність», «результативність» і «якість». У другому розділі узагальнено міжнародну практику впровадження КПЕ у країнах Європейського Союзу та

англосаксонської моделі, що дозволило виокремити елементи, потенційно придатні для адаптації в Україні. У третьому розділі запропоновано авторський механізм удосконалення та моніторингу КПЕ, здійснено оцінку ризиків і сценарне прогнозування результатів впровадження.

Достовірність отриманих результатів підсилюється використанням системного, порівняльного, структурно-функціонального, формально-правового, аналітичного та сценарного методів дослідження. Таке методичне поєднання дозволило автору не лише описати проблеми чинної моделі оцінювання, а й запропонувати інструменти їх подолання через поетапне впровадження КПЕ, цифровий моніторинг, зовнішній контроль і управління ризиками.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи є достатньо обґрунтованими, оскільки впливають із послідовно побудованої логіки дослідження та підтверджуються аналізом широкого кола нормативних, наукових і прикладних джерел. Здобувач коректно поєднує теоретичне осмислення КПЕ з оцінкою практики їх застосування в українському публічному секторі, що забезпечує належний зв'язок між теоретичними висновками та практичними рекомендаціями.

Наукова новизна результатів дослідження

Ознайомлення зі змістом дисертації дає підстави визначити основні наукові результати, що характеризуються новизною та мають значення для розвитку науки публічного управління. Вперше запропоновано сценарний підхід до прогнозування результатів упровадження КПЕ в органи публічної влади України із виокремленням оптимістичного, реалістичного та песимістичного сценаріїв з урахуванням рівня політичної підтримки, кадрової готовності, нормативного забезпечення й інституційної спроможності.

Удосконалено методичний підхід до аналізу проблем чинної моделі КПЕ шляхом виокремлення концептуальних, організаційних, кадрових,

інформаційно-технологічних і мотиваційних дисфункцій. Заслугує на позитивну оцінку запропонований механізм реалізації та моніторингу КПЕ, що охоплює визначення стратегічних цілей, формування макро- та мікро-КПЕ, створення інформаційної інфраструктури, апробацію показників і безперервний моніторинг із зворотним зв'язком.

Набули подальшого розвитку понятійно-категоріальний апарат дослідження, положення щодо функціонального призначення КПЕ у публічному секторі, підходи до систематизації ризиків упровадження КПЕ, а також науково-методичні положення щодо включення механізму КПЕ до стратегічного планування, бюджетного процесу, кадрової політики та системи публічної підзвітності.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження

Теоретичне значення дисертації полягає в поглибленні наукових уявлень про механізм КПЕ як інструмент управління за результатами в органах публічної влади. Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що сформульовані здобувачем положення доведені до рівня конкретних рекомендацій щодо побудови системи КПЕ, моніторингу їх виконання, адаптації міжнародного досвіду та управління ризиками впровадження.

Матеріали дослідження можуть бути використані центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами формування державної політики, а також у процесі підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Ступінь опублікування та апробація результатів дослідження

Основні положення дисертації опубліковано у 9 наукових працях, зокрема в 1 статті у виданні, що індексується у міжнародній наукометричній базі Scopus, 4 статтях у наукових фахових виданнях України категорії Б та 4 тезах доповідей у матеріалах міжнародних і всеукраїнських науково-

практичних конференцій. Наведене свідчить про належну апробацію результатів дослідження та достатню повноту їх оприлюднення.

Дотримання вимог академічної доброчесності

Аналіз дисертації та опублікованих праць здобувача дає підстави стверджувати, що робота має самостійний характер, містить належні посилання на використані джерела, а основні наукові положення, висновки та рекомендації сформульовані автором особисто. Ознак академічного плагіату, фальсифікації чи фабрикації результатів не виявлено.

Позитивної оцінки заслуговує узагальнення міжнародного досвіду, яке охоплює як європейські підходи до інтеграції показників у бюджетний та стратегічний процеси, так і англосаксонські практики управління результативністю, аудиту та публічної звітності. Такий порівняльний аналіз формує підґрунтя для обережної, але цілеспрямованої адаптації зарубіжних моделей до українських інституційних умов.

У дисертації належно розкрито теоретико-методичні засади впровадження КПЕ в публічному управлінні. Особливо цінним є те, що автор не обмежився аналізом загальних положень New Public Management, а показав їх зв'язок із практичними потребами української державної служби, зокрема необхідністю подолання формального оцінювання, слабкого каскадування цілей та недостатнього використання даних для прийняття управлінських рішень.

Оцінка змісту та завершеності дисертаційної роботи

Окремо слід відзначити прикладний характер авторських пропозицій щодо включення КПЕ до повного управлінського циклу. Запропонована логіка дозволяє поєднати стратегічне планування, визначення цільових значень, моніторинг даних, оцінювання результатів і коригування управлінських рішень, що є необхідною умовою для переходу від формальної звітності до реального управління результативністю.

Зауваження та дискусійні положення

Загалом позитивно оцінюючи результати дисертаційного дослідження Г.М. Дзюби, доцільно звернути увагу на окремі положення, що мають дискусійний характер і можуть бути враховані в подальших наукових розвідках автора:

1. У роботі запропоновано шестистадійний механізм впровадження КПЕ, що охоплює стратегічне цілепокладання, макро- та мікро-КПЕ, інформаційну інфраструктуру, апробацію і моніторинг. Водночас доцільно було б більш детально розкрити адміністративний порядок переходу між стадіями, зокрема визначити суб'єктів, відповідальних за підтвердження завершення кожного етапу, критерії такого підтвердження, форму управлінського рішення та роль НАДС або іншого координуючого органу.

2. Дисертант справедливо акцентує увагу на потребі залучення зовнішніх стейкхолдерів до формування КПЕ, що відповідає сучасним підходам до публічної підзвітності. Разом із тим потребує уточнення практичний механізм такого залучення: через громадські ради, електронні консультації, публічні звіти, експертні панелі чи інші інструменти участі. Окремо варто визначити порядок балансування інтересів громадян, бізнесу, експертного середовища і стратегічних пріоритетів органу влади.

3. Автором обґрунтовано співвідношення понять «ефективність», «результативність» і «якість», що є важливим для побудови коректної системи показників. Водночас у подальших дослідженнях доцільно ще чіткіше показати, як авторське розуміння КПЕ співвідноситься з нормативною тріадою КПЕ, КПР і КПЯ, закріпленою у практиці оцінювання державних службовців, та чи передбачає воно їх ієрархічне або функціональне розмежування.

4. У роботі запропоновано систематизацію ризиків упровадження КПЕ, що охоплює інституційні, кадрові, нормативно-правові, технічні та соціально-політичні ризики. Разом із тим практичний інструментарій превентивного управління окремими групами ризиків можна було б подати більш

деталізовано - із визначенням нормативних, організаційних, кадрових, фінансових та цифрових заходів мінімізації таких ризиків.

Наведені зауваження не є принциповими, мають переважно дискусійний та рекомендаційний характер, не знижують наукової й практичної значущості дисертації та не впливають на її загальну позитивну оцінку.

Загальний висновок

З огляду на актуальність теми, належний рівень наукової новизни, обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, практичну цінність сформульованих рекомендацій, дисертаційна робота Дзюби Григорія Миколайовича на тему «Впровадження механізму ключових показників ефективності в органи публічної влади України» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання у галузі публічного управління та адміністрування.

Дисертація відповідає Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор - Дзюба Григорій Миколайович - заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

доктор наук з державного управління,
професор, завідувач кафедри права
та правоохоронної діяльності
Державного університету

“Житомирська політехніка”

Підпис *Івана Драган*
Засвідчую:
Учений секретар
Житомирська політехніка
Олена Вайт

Іван ДРАГАН